

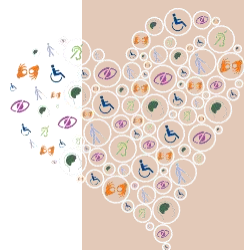
Zapošljavanje osoba s invaliditetom: kako to radi Calzedonia

Savez edukacijskih rehabilitatora Hrvatske
Međunarodna konferencija „S nama, o nama i za nas”
Varaždin, 29. studenog 2019.

Sadržaj izlaganja:

- o važnosti zapošljavanja i rada / OSI
- o projektu/istraživanju
- o grupi Calzedonia u RH
- o metodama istraživanja (kvantitativne i kvalitativne)
- parcijalno, o rezultatima istraživanja
- zaključna razmatranja
- pitanja/rasprava

Što pokazuju novija istraživanja?

Važnost rada za čovjeka:

Ekonomska, društvena i psihološka funkcija rada, izvor društvenog statusa i prestiža...

Važnost rada za obitelj:

Vodi ka osobnoj neovisnosti, poboljšanoj kvaliteti života i kod kuće, smanjenoj ovisnosti o obiteljskom sustavu podrške, kao i o općenito pozitivnom utjecaju na obiteljske odnose i dinamiku...

Važnost za poslodavce:

Zapošljavanje kvalitetnih radnika, podizanje ugleda poduzeća i unapređenje odnosa u lokalnoj zajednici kroz društveno odgovorno ponašanje i podršku ranjivim skupinama građana...

Važnost za radnike bez invaliditeta:

Socijalne interakcije, susretanja i druženja, uspostavljanje i razvijanje prijateljstava, rušenje predrasuda, senzibilizacija...

Važnost za lokalnu zajednicu:

Financijska stabilnost članova, različitost u radnoj snazi društva čime se razvija snažnija ekonomija...

O (našem) ISTRAŽIVANJU

Nositelj projekta/istraživanja:

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, putem Odsjeka za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju

Suradnice na projektu

Trajanje projekta:

1 godina

Inicijator pokretanja projekta:

Trgovačka društva grupe Calzedonia u Hrvatskoj

Razlog za pokretanje projekta:

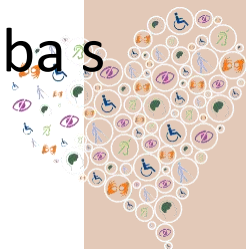
Provjeriti učinkovitost vlastitog pristupa u ostvarivanju dobrobiti zapošljavanja za same osobe s invaliditetom, njihove obitelji i lokalnu zajednicu

CILJ ISTRAŽIVANJA

utvrditi društveno-ekonomski utjecaj zapošljavanja osoba s invaliditetom u trgovačkim društvima Grupe Calzedonia u Hrvatskoj u pogledu:

- ekonomske, socijalne i psihološke dobrobiti zapošljavanja za osobe invaliditetom
- ekonomske, socijalne i psihološke dobrobiti zapošljavanja osoba s invaliditetom za njihove obitelji
- ekonomske, socijalne i etičke dobrobiti zapošljavanja osoba s invaliditetom za poduzeće
- socijalne dobrobiti zapošljavanja osoba s invaliditetom za radnike bez invaliditeta
- ekonomske, socijalne i etičke dobrobiti zapošljavanja osoba s invaliditetom za lokalnu zajednicu

REALIZACIJA PROJEKTA:

1. Izrada istraživačkog nacrta i instrumentarija (analiza aktualnih propisa, analiza domaće i inozemne literature, pregled dosadašnjih teorijskih i empirijskih spoznaja, analiza postojećih mjernih instrumenata, prijevod inozemnih mjernih instrumenata, konstrukcija instrumentarija, kreiranje pitanja za fokus grupe, osmišljavanje i definiranje metodologije provedbe istraživanja, kreiranje nacrta istraživanja, priprema informiranog pristanka sukladno etičkim načelima u društvenim znanostima...
2. Provedba kvantitativnog i kvalitativnog dijela istraživanja i interpretacija rezultata (provedba terenskog istraživanja, unos podataka u matricu i logička kontrola podataka, transkribiranje, statistička obrada i interpretacija rezultata...
3. Izrada izvješća o provedenom istraživanju

Grupa Calzedonia u Hrvatskoj:

- društveno odgovorna i za poboljšanje kvalitete poslovanja i rada te radnih uvjeta otvorena grupa trgovačkih društava
- osnovana 1986. u Italiji; danas pokriva 50-ak zemalja u svijetu i ima 60-ak proizvodnih poduzeća u 8 zemalja a zapošljavaju 34 000 radnika
- u Hrvatskoj djeluje od 1995. i danas uključuje niz društava (COM-PROM, TUBLA, YTRES, INTINOVA, COMPROM PLUS, TEKSTIL NOVA, CALZEDONIA CROATIA, DUCAL, EME CRO) i zapošljava 3 500 radnika
- zapošljavaju značajan broj OSI nastojeći tako realizirati svoju misiju i u Republici Hrvatskoj: poboljšanje kvalitete obrazovanja, obuka i zapošljavanje s naglaskom na teško zapošljive osobe

Grupa Calzedonia u Hrvatskoj:

- obvezu kvotnog zapošljavanja ispunjavaju djelomično:
  - neposrednim zapošljavanjem OSI
  - suradnjom sa zaštitnim radionicama (najčešće kupnjom radne odjeće)
- na dan 31. 12. 2018. zapošljavali su ukupno 3 463 radnika što nosi obvezu zapošljavanja 104 OSI (93 OSI zapošljavali)
- broj OSI ovisi o potrebama proizvodnje te ponudi i potražnji na tržištu rada
- dio OSI uključen u rad u proizvodnji, jednaki uvjeti rada, obavljaju redovite, najčešće normirane poslove, voditelji smjena i odjela brinu za ugodu, sigurnost i ravnopravnost OSI s drugim radnicima

TRENING RADIONICA

- priprema za zapošljavanje (OSI s većim teškoćama, bez kvalifikacije, s neodgovarajućom kvalifikacijom, bez radnog iskustva...)
- radno mjesto za OSI koje tek započinju svoj rad u ovoj grupi
- mjesto podrške i postupnog uvođenja u rad
- uz individualizirani pristup i podršku koordinatora obavljaju poslove sukladno svojim fizičkim i mentalnim sposobnostima
- koordinator organizira posao i raspoređuje zadatke prema sposobnostima radnika
- rad se obavlja u jednoj smjeni, nije normiran i primanja ne ovise o učinku
- sukladno svojim sposobnostima, motivaciji i napretku postupno se raspoređuju na druge poslove zajedno s ostalim radnicima u inkluzivnim uvjetima (najprije na nekoliko sati, a ako je moguće, i na cijelo radno vrijeme)

KVANTITATIVNE METODE ISTRAŽIVANJA

Ispitivali smo:

1. Samoprocjenu **dobrobiti** zapošljavanja OSI
  2. Procjenu **dobrobiti** zapošljavanja OSI od strane članova obitelji
  3. Procjenu **dobrobiti** zapošljavanja OSI od strane ostalih radnika (suradnika bez invaliditeta)
- istraživanje je provedeno u skladu s načelima Etičkog kodeksa Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (2006)
  - dobrovoljnost, mogućnost odustajanja, anonimnost
  - suglasnosti za sudjelovanje u istraživanju
  - intervju; građa lagana za čitanje i razumijevanje
- primijenili smo i na kvalitativni dio istraživanja

METODE KVANTITATIVNOG ISTRAŽIVANJA – SUDIONICI (od 83 tada zaposlena)

N=61
Radnici s
invaliditetom

N=42 intelektualne
teškoće (+15% dodatna
oštećenja)
N=13 tjelesno oštećenje
N=9 oštećenje sluha
N=3 oštećenje vida
N<3 psihičke/kronične
bolesti, poremećaj iz
spektra autizma

N=177
Ostali
radnici

N=41
Obitelji radnika s
invaliditetom

49% majke

Ostali: otac,
supružnik, dijete

Radna mjesta OSI:

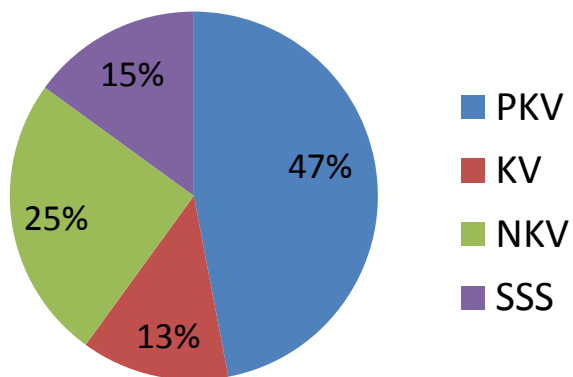
- pomoćni radnik u skladištu (61%)
- pomoćni bojadiser
- pomoćni radnik u odjelu šivaone, termofiksiranja i sitotiska
- šivač
- kontrolor pakiranja
- sitotiskar
- razbrajač u krojnici
- administrativni referent

SUDIONICI

RADNICI S INVALIDITETOM

STRUČNA SPREMA

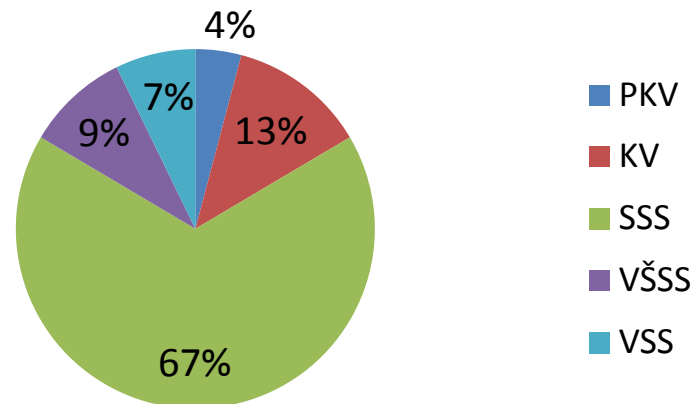

STAROSNA DOB od 19 do 56 god., M=32
god.

DULJINA STAŽA od 1 do 8 god., M=2

OSTALI RADNICI

STRUČNA SPREMA

DULJINA STAŽA od 1 do 35 god., M=14

MJERNI INSTRUMENTI – konstruirani temeljem teorijskih modela dobrobiti i nekih postojećih skala

OSI

ostali radnici

obitelji OSI

1. Zadovoljstvo

poslom – adaptacija skale (Akkerman, Kef, Meininger 2016)

2. Adaptacija skale

Kompetentnost, produktivnost

(Schalock, Keith, 1993, adaptacija Bilić, 2004)

3. Zadovoljstvo nekim aspektima posla

4. Podrška na poslu

5. Ekonomska funkcija rada

1. Pouzdanost/kvalificiranost radnika s invaliditetom

2. Angažiranost radnika s invaliditetom

3. Dobrobiti zapošljavanja radnika s invaliditetom

4. Percepcija radnih kompetencija osoba s invaliditetom

5. Odnos s radnicima s invaliditetom

1. Kvaliteta života obitelji

adaptacija je hrvatske verzije Upitnika za ispitivanje obiteljske kvalitete života (FQOL) (Brown i sur., 2006; adaptacija Cvitković, Žic Ralić, 2013)

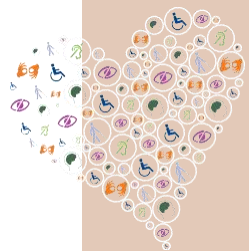
2. Kvaliteta života člana obitelji s invaliditetom

Metode obrade podataka:

Deskriptivna i univarijatna statistika:

- Deskriptivna analiza
- T-test
- Man Whitney U test
- Analiza varijance

KVALITATIVNE METODE ISTRAŽIVANJA

CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj kvalitativnih istraživanja je **produbljivanje spoznaja i dobivanje novih uvida** te objašnjenja iz perspektive onih koji imaju značajne informacije o istraživanoj temi.

ISTRAŽIVAČKA PITANJA

1. Koje su **dobrobiti zapošljavanja** za osobe s invaliditetom?
2. Kakva je podrška pri zapošljavanju osobama s invaliditetom?
3. Koje su preporuke ili smjernice za unapređenje podrške zapošljavanju osoba s invaliditetom?

iz perspektive osoba s invaliditetom, osoba s intelektualnim teškoćama, poslodavaca i predstavnika lokalne zajednice

SUDIONICI ISTRAŽIVANJA

Namjerno uzorkovanje = usmjereno je na pronalaženje i uključivanje ispitanika koji imaju veliko iskustvo s predmetom istraživanja (*Miles, Habermas, 1994*)

Kriteriji izbora osoba s invaliditetom kao sudionika fokus grupa bili su zastupljenost osoba s različitim vrstama oštećenja/teškoća u fokus grupi i zastupljenost osoba s invaliditetom iz svih trgovačkih društava (N = 6, N = 9)

Kriterij izbora poslodavaca bila je rukovodeća funkcija i višegodišnje iskustvo zapošljavanja (N = 5)

Kriteriji za izbor predstavnika lokalne zajednice su uključenost u donošenje odluka i proces profesionalne rehabilitacije (N = 9)

METODA prikupljanja podataka: Fokus grupe

- postavljana su pitanja o **prepoznatim dobrobitima** zapošljavanja OSI, **iskustvima pružanja podrške** zapošljavanju i **primanja podrške** te **preporuke i smjernice** za unapređenje podrške

METODA OBRADE PODATAKA

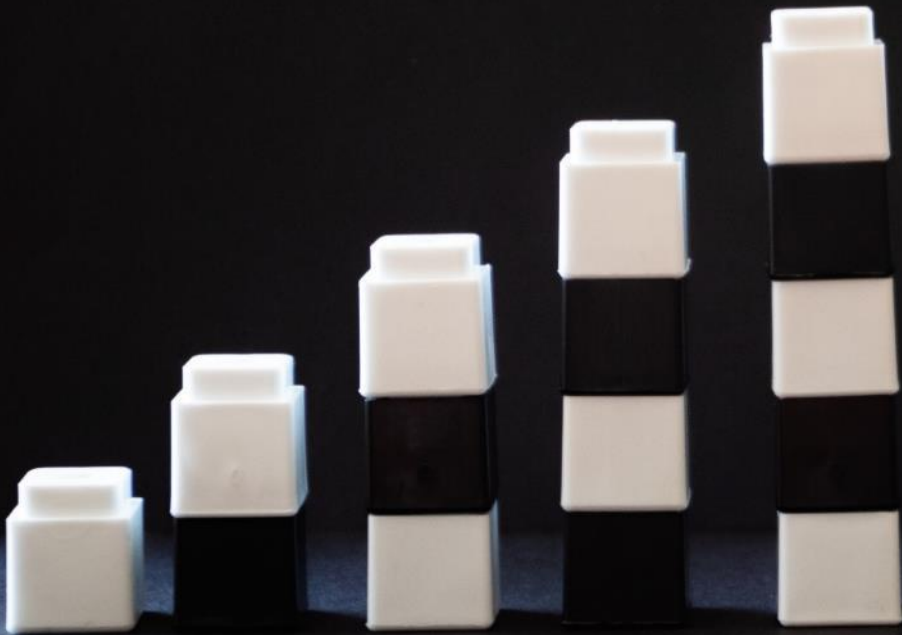
Teoretska tematska analiza = dolaženje do rezultata "odozgo prema dolje" = od teorijskih pretpostavki prema podacima

Semantička razina tema = ne traže se značenja izvan onoga što su sudionici rekli, već predstavlja njihovo mišljenje, kako ga oni objašnjavaju i što temeljem njega proizlazi

REZULTATI, RASPRAVA I ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

DOBROBITI
ZAPOŠLJAVANJA
ZA OSOBE S
INVALIDITETOM

EKONOMSKA	SOCIJALNA	OSOBNA	PSIHOLOŠKA
Vlastiti novac (OSI)	Osjećaj zadovoljstva druženjem i pomoć kolega (OSI, poslodavci)	Zasnivanje partnerskih i bračnog odnosa (OIT)	Sadržaj i smisao u svakodnevnim radnim aktivnostima (OIT), samopoštovanje (OSI, obitelji)
Redovitost primanja i osjećaj sigurnosti (OSI, poslodavci, lokalna zajednica, obitelji)	Druženje osoba s invaliditetom međusobno i s drugima (OSI, poslodavci, suradnici, lokalna zajednica)	Osamostaljivanje i neovisnost (OIT, poslodavci), ravnopravnost (poslodavci, lokalna zajednica)	Osjećaj korisnosti za društvo, poduzeće i obitelji (OIT, poslodavci, suradnici, lokalna zajednica)
Briga za kućanstvo i osobne potrebe (OSI)	Sklapanje prijateljstava s kolegama s kojima rade na poslu (OSI)	Samopouzdanje i osjećaj ponosa, odvažnost za dalje (poslodavci, lokalna zajednica) i zadovoljstvo poslom (OSI, poslodavci)	Dokazivanje vlastite vrijednosti kroz rad i usvajanje vještina (OIT, poslodavac, lokalna zajednica)

Dobrobiti zapošljavanja za poslodavce i suradnike

- Socijalna misija poduzeća – zapošljavanje OSI (poslodavci)
- Zadovoljstvo zapošljavanjem OSI (poslodavci, suradnici)
- Skidanje socijalne stigme invaliditeta: prilika za međusobno upoznavanje i smanjivanje predrasuda (poslodavci, suradnici)
- Razvijanje vlastitog modela zapošljavanja OSI kao primjer za druge poduzetnike u Hrvatskoj (poslodavci)
- Interes za širenjem iskustava o zapošljavanju OSI (poslodavci)

Dobrobiti zapošljavanja za lokalnu zajednicu i društvo / za obitelj

- **Dobrobit za društvo kroz smanjenje socijalnih davanja i financijskog opterećenja za državu (poslodavci, lokalna zajednica)**
- **Zapošljavanjem OSI mogu doprinosti razvoju društva (lokalna zajednica)**
- **Smanjenje pojave socijalnih problema u društvu (poslodavci)**
- **Povezanost ekonomske i obiteljske dobrobiti: zarada financijski rasterećuje obitelj i umanjuje zabrinutost obitelji za budućnost njihovog člana s invaliditetom (poslodavci, lokalna zajednica)**
- **Poboljšanje kvalitete života obitelji (obitelji)**
- **Prepoznavanje važnosti rada OSI od članova obitelji, poticanje na trud i zalaganje (OSI)**
- **Obitelji su ponosne (OSI)**
- **Financijska sigurnost (OSI)**

Zaključak

Uočen niz dobrobiti za sve sudionike procesa zapošljavanja i rada OSI:

- za njih same
- za njihove obitelji
- za poslodavce
- za ostale radnike
- za lokalnu zajednicu

Hvala!

lelia.kis.glavas@erf.hr

